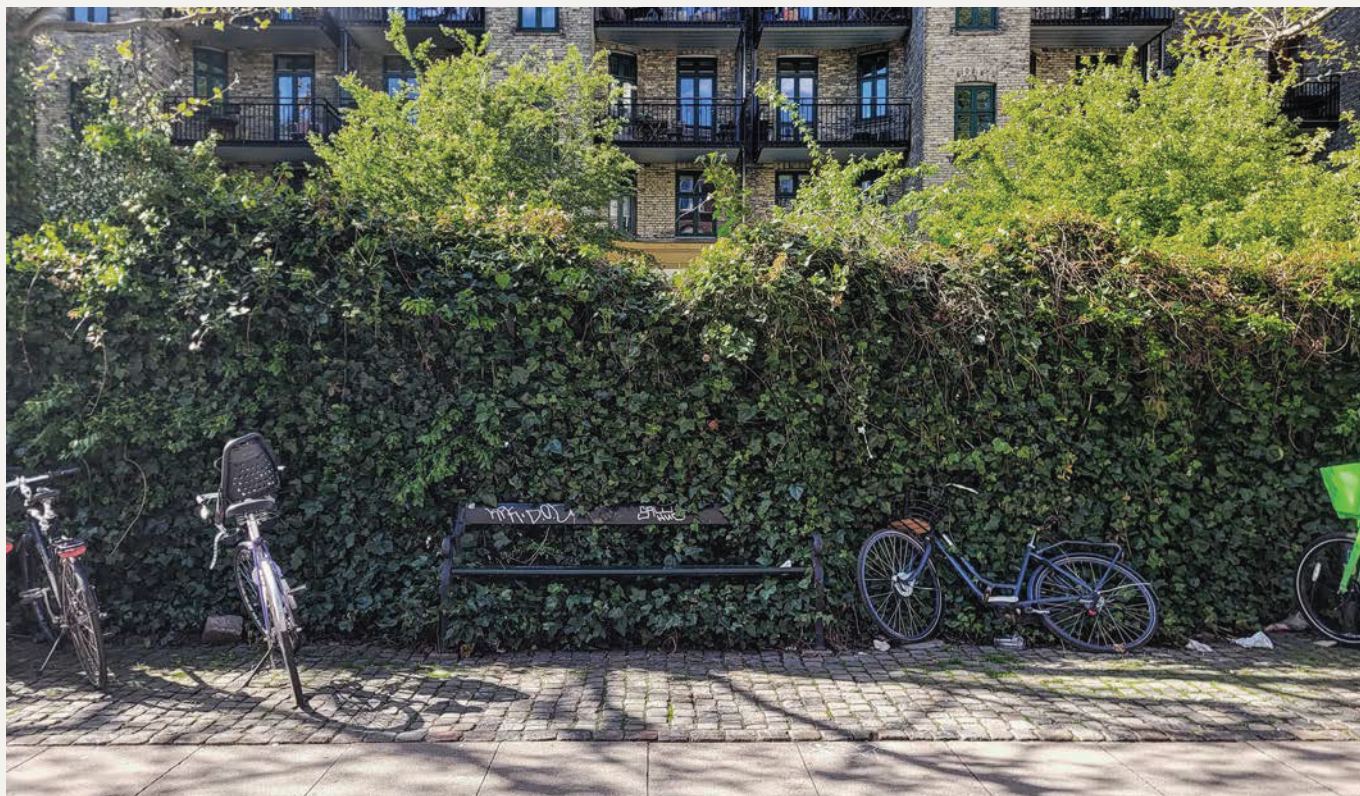

Møllegade, Nørrebro, København, 5. maj 2025. FOTO: FORFATTERNE

THE CITY AS A GARDEN

Refleksion fra Dansk Byplanlaboratoriums første læsekreds

Af **Louise Permiin**,
social designer, og
Caroline Berner
Nordfalk, arkitekt

Hvordan kan vi – i takt med byens konstante bevægelse – lære at indgå som medskabere, vedligeholdere og omsorgsbærere af et fælles urbant liv, og hvem får egentlig plads og stemme i sådan en transformation?

Bogen *The City as a Garden* inviterer os til at tage dens tanker med videre som en begyndelse, ikke en afslutning. En åbning mod en mere sanselig, langsom og lyttende praksis i vores bearbejdning af byen. Med metaforen om gartneren foreslår den, at vi ikke skal forsøge at planlægge og kontrollere alt fra starten, men i stedet skabe åbne anslag og midlertidige strukturer, der kan udvikle sig over tid og i takt med stedets rytmer og forandringer.

Det er blot noget af det, vi tager med os, efter vi mødte hinanden til den første læsekreds i april hos Dansk Byplanlaboratorium, hvor vi læste *The City as a Garden* af ph.d. og landskabsarkitekt Anna Aslaug Lund. Sammen deler vi her vores refleksioner over bogen. Den rummer stof til mange lag og perspektiver – vi dykker ned i nogle af de temaer, der har sat særligt mange tanker i gang hos os.

Vores forbindelse til byen, bænken og bogen

Bænken på billedet er taget fra en ud af mange gåture gennem vores kvarter på Nørrebro med hunden, barnevognen og årstidernes skiften som følgeskab. Lige så længe vi husker, har bænken været delvist opslugt af efeu. Halvt skjult, halvt tilgængelig, som et lille tegn på byens egen rytme og forandring. Bænken bliver et sanseligt aftryk af de spørgsmål,

Lund planter i os – ikke blot om adgang og ejerskab, men om forbindelser og nærvær. Hvem skal sidde her?

Efter vores første læsekreds og refleksioner over *The City as a Garden* er vi begyndt at se byen fra nye vinkler. I bogen inviterer Lund os til at gentænke byens tilblivelse og udvikling som en samskabende proces, et landskab i bevægelse mellem mennesker og mere-end-menneskelige aktører. Det bør ikke længere handle om kontrolleret planlægning og konstruktion, men om at lytte til og samarbejde med det levende, som er i konstant bevægelse uden et facit.

Et nyt begreb viser nye veje

Et begreb, vi begge har taget til os efter at have læst og diskuteret bogen, er "affordance"; det, et rum eller objekt tillader og inviterer til. Affordance åbner for nye måder at forstå byens muligheder: Hvordan den kan skabe plads til omsorg, til relationer, til sameksistens mellem mennesker, dyr, planter og materialer. I stedet for at dominere byen med design og styring peger Lund på en ny praksis, hvor vi lytter, responderer og samskaber med det levende. Efeuens langsomme favntag rejser ikke kun spørgsmålet om vedligeholdelse, men åbner for en anden form for samvær: Kan vi begynde at se dens væren som et forslag til en ny praksis – et opgør med kontrol, en sameksistens i en fælles klimakrise, en gensidig opmærksomhed til byens mangeartede beboere?

Mellem naturlige og urbane økologier

Lund åbner op for en samtale om at betragte byen som både en model, en praksis og et laboratorium, hvor vi kan undersøge økologier, fortællinger og sensoriske kvaliteter for et foranderligt landskab samt udvikle nye praksisser til at tilgå dette landskab. I denne sammenhæng præsenteres idéen om praksissen som en gartner, hvor ansvaret for byens udvikling ikke kun bør hvile på arkitekter, landskabsarkitekter og byplanlæggere. Borgerne bør også være aktive "gartnere" i byen, da deres involvering skaber et særligt bånd til deres gader og nabolag. Et bånd, der opstår gennem deres deltagelse i byens løbende skabelse, og som opfordrer til konstante genbesøg, opfølgning og forståelse for områdets bevægelser.

Lund beskriver, hvordan byens økologier, både naturlige og urbane, konstant interagerer og ændrer byen og landskabet. Her peger Lund på, at de naturlige økologier som vandstrømme, vind, jord og træer ikke er adskilt fra de urbane økologier som teknologi, traditioner og magtrelationer. Sammen skaber de et levende system, der både former det lokale og det globale landskab. For at forstå byen som en del af naturen og det omgivende landskab er det nødvendigt at kortlægge og støtte de naturlige økologier i byen, samtidig med at vi læser og justerer de urbane økologier.

Denne forståelse åbner for nye måder at engagere sig i byens udvikling og skabe et mere levende og omsorgsfuldt bylandskab.

En opfordring til en ny mangfoldig praksis

Bænken åbner for en anderledes æstetik og en sanselig opmærksomhed på vores sameksistens med det levende omkring os. Den udfordrer forestillingen om siddepladsen som noget fast og funktionelt og inviterer i stedet til at tænke den som en del af et foranderligt og omsorgskrævende landskab.

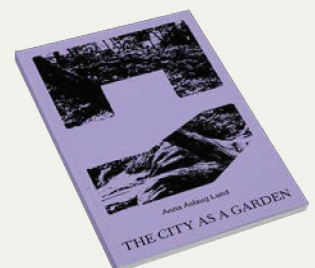
I læsekredsen talte vi om, hvordan vi som mennesker både kan drage omsorg ved at lade stå til, altså lade bænken blive en del af den omkringliggende økologi, der udvikler sig gennem byens væv, eller ved at justere og tilpasse. Begge udviklinger er understøttet af en opmærksomhed og omtanke, men altid med udgangspunkt i det underliggende landskab. Hvis vi som mennesker skal tage plads her, må vi også forholde os til den omsorg, stedet kalder på, og som ikke kan udøves ens. Som gartnere kommer vi med forskellige perspektiver, intentioner og idéer om, hvad der er bedst for et sted, og derfor må omsorgen udvikles i fællesskab, gennem dialog og ved at lytte. Her skal både mennesker og planter, materialer og stemninger tages alvorligt. Måske ligger potentialet netop i forskelligheden i at forhandle vores plads og rolle i landskabet og i at lade nye former for samvær og ansvar vokse frem.

Et spørgsmål om hastighed

Vores omgivelser udspringer af den samme klode, hvor vi har høstet de materialer, som har været tilgængelige. Byer opstod først i nære og lokale miljøer, men har udviklet sig over tid til globale mekanismer, der former et nyt planetarisk landskab. Denne udvikling får Lund til at sætte spørgsmålstegn ved hastigheden i byernes udvikling. Drives byudviklingen af globalisering og økonomiske strømninger? Hvis udviklingen går for hurtigt, risikerer byen da at miste sin stedslighed? Tager den hurtige planlægning højde for de lokale historier og klimatiske sammenhænge, som kunne danne grundlag for en mere nænsom bearbejdning af landskabet?

Vi opfordres til at sanse byen med hele kroppen og stille spørgsmål til vores rolle som medskabere: Hvad kalder stedet på? Hvor opstår øjeblikke af samspil, og hvordan kan vi give plads til, at byen svarer igen? Som med bænken, hvor efeuen har formet et nyt rum for ophold, bliver vi mindet om, at det levende og det menneskeskabte ikke er modsætninger, men sammenflettede dele af det samme landskab.

Bogen giver ingen endegyldige løsninger, men åbner for en eksperimenterende, omsorgsfuld praksis, hvor vi sammen, som "medgartnere" – mennesker og mere-end-menneskelige aktører – kan begynde at ane, hvad det vil sige at være gartnere i en by, vi deler.

**The City as a Garden
af Anna Aslaug Lund**